

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Triumful poetului Alecsandri.

Nou, măreț și neasemănat triumf a raportat Româniea: prin poetul cel dintăiu întră toți poeții ei, prin Dl Vasilie Alecsandri.

Fiindcă „Pressa” din Bucuresci a fost așa de fericită a încunosciița, cea dintăiu, Romanimea de evenimentul cel mare, ne mulțămim a reproduce ce scrie dēnsa la locul de frunte în Nr. dela 17 Maiu. Eată ce scrie:

Lăsând la o parte, pentru astăzi, analizarea ultimelor sciri telegrafice privitoare la situațiunea politicei internaționale, — consacram, cu preferință și cu o bucurie neesprimabilă, cele dintăi colōne ale diariului nostru, unei noi glorie ce a reperat națiunea română, în lupta ce a avut loc pe câmpul literariu de la Montpellier, între geniurile poetice ale ginteii latine, pentru premiul conferit de Societatea Limbelor Romane autorului celui mai frumos Cânt al Gintei Latine, care fu Cântul marelui nostru poet V. Alecsandri.

Societatea Limbelor Romane a anunțat, printr'o programă specială, pentru Marța Pascilor din anul curent, ce coincide cu aniversarea împlinirii a două mii de ani dela fundarea orașului Aquae Sextiae (Aix en Provence), că va conferi, în ședința solemnă a celui de al doilea concurs al seu trienal, un premiu, consistând într'o mare cupă simbolică de argint, autorului ce va presenta cea mai bună poezie, avēnd de obiect: Cântecul Latinului, sau Cântecul Gintei Latine.

Programul acestui concurs, pe care l'am publicat deja în mai multe rënduri, inspiră ideea Bardului eroilor dela Grivița de a lua parte la lupta glorioasă a geniurilor poetice de viață latină, și întinșend cōrdele sublimiei sale lire, întonă, din retrasa sa locuință dela Mircesci, cel mai melodios Imn al gintei latine, care răpi admirațiunea membrilor ce compuneau juriul. Cu cântul seu, poetul Alecsandri probă încă odată omenirei, că națiunea română a moștenit tōte virtuțile și calitățile ginteii din care descinde, și că, cu tōte că fu izolată la porțile Orientului, dēusa a

sciut să le conserve intacte, ca să pōtă da, la ocațiuni, eroi pentru Grivița și eroi pentru Montpellier.

Dar iată Cântecul Gintei Latine, întonat de Bardul Curcanilor dela Grivița:

Cântecul ginteii Latine.

Latina gintă e Regină
Între-ale lumii ginte mari;
Ea pōrtă 'n frunte-o stea divină,
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreț îndreptă pașii sei,
Ea merge 'n capul altor ginte
Vērsând lumină 'n urma ei.

Latina gintă'i o vergină
Cu farmec dulce, răpitor;
Străinu 'n cale'i se inclină
Și pe genuchi cade cu dor.
Frumosă, vie, zimbitorē,
Sub ceriu semin, în aer cald,
Ea se oglinďă 'n splendid sōre,
Se scaldă 'n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pământului comori,
Și mult voios ea le imparte
Cu cele-Palte-a ei surori.
Dar e teribilă 'n mânia,
Când brațul ei liberator
Lovesce 'n cruda tiranie
Și luptă pentru-al ei onor.

În ziua cea de judecată,
Când, față 'n ceriu e Domnul sfânt,
Latina gintă-a fi 'ntrebă:
Ce ai făcut p'ăcest pământ?
Ea va răspunde sus și tare:
„O! Dōmne, 'n lume cât am stat,
'n ochii sei plini de admirare
„Pe tine te-am reprezentat!”

Cântul poetului român fu judecat de cătră unanimitatea membrilor, cari compuneau juriul concursului, superior cânturilor presintate de cătră poeții celorlalte națiuni sorori, cari au luat parte la concurs, și prin urmare, decise ca premiul indicat să fie conferit poetului român.

D. Roqueferriēr anunță poetului nostru rezultatul concursului, prin următoarea telegramă din 7/19 ale lunei curente:

„Alecsandri.

Mircesci.

„Juriul, compus de Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru și Ascoli, Ve conferă, în unanimitate, premiul Cântecului Latin. Ve așteptăm — Semnat, Roqueferriēr.”

Cu tōtă dorința ce avu poetul nostru de a lua parte la sērbările ce au urmat concursului, și la cari era cu nerăbdare așteptat de cătră cultorii muselor din celelalte națiuni de cătră Societatea Limbelor Romane, Dnul Alecsandri, împedat de afaceri personale, fu nevoit a declina învitațiunea.

Abia respuse însă mulțămind Societății Limbelor Romane de premiul conferit operei sale, și primi o nouă telegramă din partea d-lui A. de Quintana y Combis, care oferise Societății premiul, în cuprinderea următoare:

„V. Alecsandri.

„Gara Mircesci, România.

„Primiți, cu cordialele mele felicitări, urările „ce facem pentru România. D-vōstră, care sîntiți un mare poet, bine-voiți a fi ecoul simpatiiilor poeților latini, reuniți la Montpellier. — Semnat, Albert de Quintana.”

La acēstă telegramă, Dnul V. Alecsandri respuse imediat prin cea următoare:

„Domnului de Quintana Președintele Societății Limbelor Romane.

„Montpellier.

„Raportând prețioșele sale simpatii asupra țerei „mele, Societatea Limbelor Romane mi-a făcut îndoiit „de scumpă pronunțarea sa în favorul meu. Bine-voiți, „ve rog, a fi interpretul aceluiași sentiment pe lângă „confrăii mei latini, și a primi personalmente prea „sincera mea grațitudine. — Alecsandri.”

Mulțămind din inimă amicului nostru, care ne-a împărtășit aceste prețioșe documente, pe cari nici un adevărat român nu le va putē citi fără a simți o vie și dulce satisfacțiune a iubirei sale de țēră, ne abținem de la ori ce fel de elogiuri la adresa poetului, care și-a ilustrat țēră și pe sine, cântându-și ilustra sa ginte, convingși a priori că, ori ce am dori a dice, nu va putē fi la înălțimea Cântecului Gintei Latine, nici la înălțimea elocinței decumentelor de mai sus.

Sibiu, 19 Maiu v.

Diarele din Viena ne-au adus astăzi espunerea ministrului de esterne în tōtă estinderea ei. Telegrama reprodușă de noi în revista noastră politică

din urmă cuprinde esența espunerei și așa puțin mai este de întregit după textul ce sîntem acum în pozițiune de a l cunōșce în întregul seu.

Ministrul de esterne ne spunu că Austro-Ungaria trebuie să se înfățișeze la congres ca factor egal cu celelalte puteri și nici decum atērnătore, nici chiar moralicesce, de alte puteri. Spre sfērșitul acesta și pentru-că la frunțările nōstre se fac schimbări în tōte raporturile ce au existat până acum, dar cu deosebire, pentru-că cu ocașiunea acestor schimbări se pot nasce complicațiuni, cari, după aplanarea intereselor generali a le Europei, pot pune în întrebare interesele speciali a le monarhiei: trebuie să se ia mēsurile, conform căror monarhia să fie în pozițiune de a face front evenimentelor, la cas de lipsă.

În privința mēsurilor espunerea ministrului dice, că „scopul este spōrirea forțelor c. r. armate la punctele, unde pentru probleme eventuale n'ar fi în stare a coresponde, fiind pe picior de pace după cum sînt acum, așa d. e. în Dalmația și în Transilvania. Mai departe sînt de a se constituī rezerve pentru unele corpuri de trupe, pentru ca, dacă s'ar arăta lipsa să pōtă fi aplicate Austro-Ungaria are mai puține puncte întărite, decât ori-care alt stat, la granițele sale, să se pună în pozițiune de a și face întărituri de apărare, în legătură cu dispozițiunile necesare pentru asigurarea comunicațiunilor, la cas de concentrări.”

Limbagiul ministrului în espunere este destul de clar. Fapta dela Adakaleh și esplicarea ce a dat o același ministru în urma interpelațiunei lui Sturm în delegațiunea austriacă sînt indiciile cele mai pipăite, că Austro-Ungaria este hotărîtă a eși din reserva ei pentru tōte eventualitățile: adecă și de va fi, și de nu va fi congres.

Ceea ce este însă de natură de a da situațiunei o față de tot serioasă, este accentuarea posibilității, că con-

FOIȚA.

NAPOLÉON III. *)

Trei audiențe la palatul Tiuleriilor.
1859.

(Estract din istoria misiilor mele politice).

(Urmare).

II.

La óra indicată me presentai la pōrta pavilionului din mijloc a palatului Tiuleriilor, numit Pavilionul Orologiului. Sub peristil se aflau câțiva Cent-gardes în uniforma lor strălucitoare precum și mai mulți ușieri, care purtau lanțuri de argint pe deasupra fracelor negre. Unul din aceștia, aflând că aveam o audiență la împēratul, me introduse îndată în salonul adiutanților. Aici me intimpină un șambelan care, cetind cartea mea de vizită, me invită să intru în alt salon cu ferestre mari deschise spre grădina Tiuleriilor. Acest salon are o însemnătate glorioasă, fiind sanctuariul stindardelor gardei împērătesci.

Deabia me așezasem pe o canapeă imbrăcată cu covor de Gobelini și auđii sunând într'o cameră laterală un timbru argințiu; șambelanul deschise îndată o ușă mare de lemn de mahon și în curēnd veni să me chieime în numele împēratului.

Inima-mi incepū a bate de o mare uimire.

... Trecui prin două salōne mici și me gāsii în prezența lui Napoleon.

Maiestatea Sa făcū doi pași spre mine, în vreme ce me inchinam, și dice cu bunătate:

— Domnule A... am aflat cu mulțămire sosirea d-tale în Paris. Cred că-mi aduci vești bune din Principate.

Glasul plin de blāndetă, zimbetul incurājătoriu, căutătura binevoitōre, care impreunară cuvintele împēratului, alinară pe loc neastēmpērul inimii mele. Ca prin un efect magic ideile mele luară un sbor mai liber și mai înalt în atmosfera imperială în care me găseam, și cauza patriei mele, incredințată mie, se presentă atunci inaintea ochilor mei în tōtă mărimea sa.

Impēratul luă din mânăle mele scrisōrea autografă a Prințului Cuza,

se puse pe un jilt de marochin aprōpe de biou și îmi făcū semn să șed pe un scaun alătore.

În vreme ce Maiestatea sa cetea scrisōrea domnēscă, eu ecsaminam cu o curiositate nesățioasă trāseturile figurii mărețe care respāndesce o lumină atāt de glorioasă în istoria secolului nostru. Napoleon e de stat mijlociu; pērul sēu incepe a cărunți; tipul obrazului nu samēnă cu acel al moșului seu Napoleon I, însă are un caracter de energie insoțită cu o blāndetă fārmecătore. Fruntea e nobilă; ochii albaștri au o espresie adāncă și visătore; graiul e simpatic, convingētoriu și indulcit prin efectul unei zimbiri amicale care atrage inimile.

Tōte persōnele ce trāesc în contact cu împēratul, sînt subjugate de neincetata bunătate a sufletului seu și 'l adorēză mai mult decât pe un om încoronat, il adorēză ca pe un binefăcătoriu, ca pe un părinte. Generositatea sa nu are margini; ea se manifestă la tōte casurile atāt în favorul amicilor dinastiei Napoleoniane cât în ajutorul străinilor.

Cabinetul împēratului e simplu

mobilat; păreții sînt acoperiți cu cărți geografice și cu portrete de familie. Între ferești, pe o consolă de marmură, este bustul lui Napoleon I, iar pe camină bustul reginei Hortensia mama împēratului actual.

Sfērșind cetirea scrisorii domnēsci, împēratul se întōrse spre mine cu un aer de satisfacere și dise:

— Simt o mare simpatie pentru nația Română și pentru Domnul Cuza, și vēd cu mulțămire că nu m'am înșelat când am judecat cauza Principatelor demnă de spriginul Franței. Actul patriotic ce a-ți desāvrișit de curēnd prin înălțarea unui singur om pe ambele tronuri a Moldovei și a Valachiei, tactul politic ce a-ți probat săvrișindu-l, îmi dau încredere că meritați viitoriul lacare aspirați. Nu-mi remāne decât a ve felicita și a vē asigura, că ajutoriul Franței, că simpatiiile mele nu vor lipsi pe calea înțeleptă ce a-ți apucat.

La aceste cuvinte atāt de măgulitōre me simțiiu pătruns de o adāncă uimire și respunsei;

— Șire! Cuvintele binevoitōre a Maiestății vōstre sînt de natură a iu-

*) Din „Convorbiri Literare“.

gresul nu va fi în stare a aplana toate diferențele și a lăsa interesele speciale ale Austro-Ungariei ne jignite.

După vederile însuși ministrului, congresul nu ar fi egal cu pacea.

Aceste au fost și sunt încă și vederile noastre.

Până acum ne sunt cunoscute drept cauze de complicațiuni: granițele Bulgariei, ocupațiunea parțială a României de Ruși, retrocesiunea Basarabiei, noua arondare a Muntenegrului și Serbiei. Cine știe însă, cari și câte sunt peripețiile unui congres, prea ușor își poate închipui câte ceștuni se mai pot naște în decursul congresului, cari vor înmulți perpleșitățile diplomației.

Una nu ni se pare a fi cunoscută de popor: monarhia și față cu serioșitatea situațiunii ar fi de lipsă a fi cunoscut. Va fi avisată monarhia noastră numai la forțele ei proprii, sau sunt, cel puțin, alianțe în spe? După ce s'au vorbit și scris mult despre apropiere între Austro-Ungaria și Anglia, ba uneori chiar și de alianță, astăzi resună diaristica europeană, că Anglia s'ar fi înțeles cu Rusia asupra punctelor celor mai grave. Este dar puțină probabilitate că monarhia austro-ungară are un rașim sigur în Anglia. De alianța celor trei imperați nu se mai vorbește de mult; dar de altă parte fortificările cari se fac la granițele resăritene, nu ne pot face să credem că relațiunile între Austro-Ungaria și Rusia ar fi încă cordiale, după cum se susținea odinioară. Italia concentrează trupe și se fortifică, nu știm, dar ne este anevoie a crede că pentru o alianță cu noi. Mai rămâne Franța. Aceasta este ocupată cu lucruri de pace. Ea, la eventualitatea unei drame sângeroase poate să stea cu mâinile în solduri, așa cum am stat și noi la 1870—71. Alte puteri, cari ar pute fi aliatele noastre nu știm decât că țările acestea au mai numărat între puteri.

Tot respectul înaintea apărării intereselor speciali ale Austro-Ungariei, pentru că este prima datorință, dar de bună samă într-o constelațiune mai bună și mai corespunzătoare intereselor speciali a le monarhiei, decum se poate vedea acesta pe deasupra.

Să sperăm că oficiul de esterne s'a îngrijit pentru toate eventualitățile și încâtva își va fi asigurat alianțe și încât nu, s'a rezervat ocaziunea de a le confirma la congres. Însă pentru cazul când n'ar fi asigurat încă nimica, ni se pare că preamult șgomot se face cu apărarea intereselor noastre jignite, prea multă alarmă se dă în lume cu fortificările noastre și prea grăbit ni se pare pasul făcut la Ada-Kaleh.

Este foarte bine când o putere se pregătesc de o neutralitate impunătoare, dela care poate fără multă vorbă trece la fapte; ne par însă pripite amenințările promisiive, cari se repetesc acum prea demultori, fără poate de a avea siguranța completă despre eșitul lucrului.

Calătoria de inspecțiune a principelui Carol.

Despre călătoria acesta cetim în „Monitorul României“ următoarele:

Vineri, 5 Mai, dimineața M. S. Domnitoriul a vizitat biserica St. Ioan din Severin pe care a târnosit-o la 1867 și la care este titor; după aceea a vizitat spitalul dependente de această biserică, fundațiune a dlui Grecescu, unul din spitalurile cele mai bine întreținute.

Maria Sa Domnitoriul a inspectat diferitele depozite militare, și temnița orașului unde a cercetat pe arestanți, ordonând dlui procuror, care însoțea pe Înălțimea Sa, a-i presenta un raport de osândiții care prin căința și buna lor purtare ar merita grațierea sau o scădere de pedepsă.

Maria Sa a vizitat școala de băceți Nr. 1, de sub direcțiunea decanului profesorilor din Severin, d. Ioan Rupturén, școlile de fete Nr. 1 și 2 precum și școala de meserie a județului. Maria Sa a arătat un foarte mare interes pentru tot ce privește organizarea școlilor mai sus numite, precum și a progreselor realizate. Înălțimea sa a bine voit a adresa însuși mai multe întrebări elevilor și elevelor și a încurajat grațios pe acei cari dau dovezi de aplicațiune.

La orele 11 și jum., s'a servit o colacțiune la care osebuit de persoanele oficiale, au luat parte dna și d. Scafeș, d. Sâmbotén, precum și mai multe alte persoane civile și militare.

La ora 1 după amiazi, M. S. Domnitoriul a luat loc pe batelul companiei Austro-Ungare numit „Seceni“*, care a arborat imediat pavilionul românesc și a plecat în josul Dunării spre Calafat, unde a ajuns la 6 ore sara.

Maria Sa a fost întâmpinat la debarcare de d. consilier de Stat Tuholca, guvernator al sandjacului Vidinului, de d. vice consul al Austro-Ungariei, de d. locot colonel Fanu-bey, de d. Titulescu, prefectul de Dolj, de d. primariu al Calafatului, care a prezentat Mariei Sale pâne cu sare, împreună cu felicitările pentru buna venire, de d. colonel Leca, comandantul diviziei I, de dnii oficeri ai garnisioanei precum și de toți locuitorii, atât ai orașului cât și din mai multe comune din pregiur.

M. S. Domnitoriul a mers apoi la biserica catedrală a orașului și după aceea

* „Seceni“ este batelul pe care a călătorit și M. S. Sultanul Abdul Asis, când a mers la esposițiunea din Paris la 1867, regina Olga a Greciei și mai mulți alți Suverani.

primim lumina civilizației. Prințul Cuza au fost unul din cei întâiu tineri români, cari au studiat în universitățile Parisului.

— Ce vârstă are Prințul?

— Patru-deci de ani, Sire.

— Pân' a nu fi ales Domn, era Colonel?

— Dar, Sire! Și acum că au ajuns la cea mai înaltă poziție în patria sa, ambiția sufletului său este de a fi în Orient cel întâiu locotenent al Maiestății Vostre.

Împăratul zimbă iară, desmerdându-și verful mustețelor și me întreba:

— Care este starea actuală a Principatelor în privirea administrației, a finanelor și a puterii armate?

— Sire! Principatele se afla într-o deplină desorganizare administrativă în urma deosebitelor guverne provizore ce s'au succedat în timp de doi ani; finanțele sunt reduse la zero, și armata regulată, compusă de 10,000 oameni, este reu organizată căci ea se resimte de regimul vechiu, și reu armată căci nu are decât puști și sabii vechi aduse din Rusia.

la casa dlui Cincea, unde a acordat mai multe audiențe, și la 7 ore s'a întors pe batel, spre a lua prânzul, la care au fost invitați d. consilier de Stat Tuholka, d. locot colonel Fanu-bey, d. colonel Leca, comandantul diviziei I, d. prefect, d. primar, dnii șefi de regimente, dnii inspectori ai societății Austro-Ungare de navigațiune, precum și alte persoane distinse.

Sâmbătă, 6 Mai, I. S. Domnitoriul la orele 9, a trecut în revistă, pe câmpul întărit al Calafatului, 6 batalioane și o baterie de artilerie din armata teritorială din I divizie, de sub comanda domnului colonel Leca. Aspectul acestor trupe, întru tot ce privește instrucțiunea și echipamentul, a satisfăcut pe Înălțimea Sa, pentru care a bine voit a le arăta Înalta Sa mulțămire; a felicitat mai cu osebire I ul batalion din I, regiment de dorobanți, carele, prin purtarea sa la bătălia de la Rahova, s'a deosebit sub conducerea comandantului său major Merișescu, precum și pe al IX lea de dorobanți, al cărui drapel era decorat mai dinainte cu „Stéua României.“ După aceasta, ordonând a eși înaintea frontului toți răniții însănătoșiți și întorși la corpuri, a binevoit a-i decora împreună și cu mai multe grade ofițeresci, puindule singur Înălțimea Sa pe pept medalii și cruci, după meritele fie căruia; în urmă a inspectat diferitele baterii de soldați ai flotei cât și de pompierii din totă țara. Înălțimea Sa a binevoit a arăta și acestora Înalta Sa mulțămire pentru demna și bravu lor purtare pe tot timpul campaniei, respălând pe toți acei ce s'au deosebit.

Polițaiul orașului Calafat, pentru purtarea ce a avut pe tot timpul bombardamentului, fiind nelipsit de la postul său și îndeplinindu-și serviciul cu esactitate și zel, Înălțimea Sa a binevoit a-l recompensa decărându-l cu medalia „Serviciul Credincios.“ Primariul asemenea, împreună cu mai multe persoane, au primit distincțiuni. La o oră a urmat dejunul, la care Înălțimea Sa a binevoit a întruni mai multe persoane notabile, șefi de corpuri și ofițeri superiori.

M. S. Domnitoriul carele nu lasă nimic să treacă nevădit și necercetat întru tot ce privește iubita Sa armată, a hotărât să inspecteze câmpul de luptă de la Smârdan, unde armata română a dovedit odată mai mult sentimentul său de datorie și valoare; pentru acesta a ordonat batelului pe la 2 ore a aborda la Vidin, pe dată ce batelul s'a ivit, monitorul rus, aflat în port, l'a salutat cu mai multe salve de artilerie, la sosirea în port aclamațiuni entusiaste din partea populațiunii de pe malul drept, s'au prelungit printre care se auăia imnul național român, intonat de muzica militară rusă. Înălțimea Sa coborându-se pe mal, aci recepțiunea avea aspectul unei frumoșe sărbători. Domnitoriul Românilor fu întâmpinat de înaltul cler bulgar cu Sf. Cruce, și de primariul cetății Vidinului cu pâne și cu sare, carele a rostit următorul discurs în limba română:

„Cetățenii vechiului Badin al Bulgarilor, se simt fericiți a întâmpina pe Maria

„Ta în mijlocul lor. Permiteți Maria Ta ca, „cu această ocaziune, să exprimăm profunda „noastră grațitudine pentru activa cooperare „a armatelor Mariei Tale la liberarea Bulgariei și în special a cetății noastre.“

La care Înălțimea Sa a binevoit a răspunde cu plăcere: „Vin în cetatea Vidinului împregiurul căreia armata și-a făcut datoria.“

Guvernatorul rus al Vidinului, incongiurat de toți d-nii ofițeri ai armatei Imperiale, aflată în garnisonă, dimpreună cu o gardă de onoare, compusă de o companie cu drapel și muzică, au întâmpinat pe M. S. Domnitoriul, după ce Înălțimea Sa a trecut pe dinaintea frontului în sunetul imnului național român. Toți d-nii ofițeri fură prezențați Înălțimei Sale, de cătră guvernator, Maria Sa a binevoit, a primi în urmă înfățișarea ordonanțelor din regimentul Boholfoltoi, care se prezentară după reglementul militar al armatei Imperiale. Pe tot timpul acestei ceremonii poporul bulgar inunda pe Înălțimea Sa cu flori și cu strigate de: „Să trăiească.“

După acesta s'a urmat visita la castelul Bulgar, și la arsenalul armatei Imperiale otomane. De aci Înălțimea Sa, urcându-se în trăsură cu totă suita și străbătând cetatea, ale cărei strade erau frumos împodobite cu drapele române, a mers la satul Smârdan, unde, de pe înălțimea unei redute, care a fost luată cu multă bravură de armata noastră, a putut vedea întregul câmp de luptă de la 12 Ianuarie. După ce Înălțimea Sa a esaminat acest câmp mai mult de o oră s'a oprit la mormintele bravilor căduți în acea zi, a recomandat cu multă căldură preoților, aflați față, îngrijirea lor, și s'a întors în urmă la batel unde, imbarcându-se, a părăsit malul drept în aclamațiuni populațiunii.

După sosirea în portul Calafatului, la 6¹/₂ ore, s'a servit prânzul, la care, din ordinul Mariei Sale, a luat parte Esc. Sa guvernorul imperial al Vidinului și comandantul regimentului Boholfoltoi, colonelul turc Fanu-bey și mai multe persoane notabile din Calafat, și ofițerii superiori au luat asemenea parte la acest prânz. La 8 ore s'a făcut retragerea cu paradă și facile.

Varietăți.

* (Maial). Întrunitele școle române greco-orientale de aici vor serba maialul lor Duminecă la 21 Mai, și fiind timpul nefavoritoriu, Joi la 25 Mai c. v. în dumbrava Sibiului.

* (Întărirea strimtorilor dela fruntăriile Ardealului). În „țera Săcuiilor“ s'a răspândit faima, că Rușii ar întări strimtorile despre Moldova. Deocamdată faima este o urmare a unei simple telegrame din „Egyetertés.“ Ceea ce știm pozitiv este, că de present nu se află în Ardeal decât trupele obicinuite, anume

— Cum? N'aveți fonderii de tunuri, fabrici de capsule și de praf?

— N'avem nimica, Sire; ne găsim săraci de toate, și de arme bune, și de ofițeri cu esperință. Singura noastră sperare se razimă în generositatea Maiestății Vostre. Am dori să aducem din Franția ofițeri instructori pentru toate ramurile artei militare și să introducem în oștea română administrația, disciplina și mai cu samă acel spirit militar care face din armata franceză o armată de eroi.

— Prea bine, respunse împăratul; aprobez dorința Românilor și le dăruiesc 10,000 de puști cu capsule. Totodată le promit a trimite ofițeri instructori de totă arma, precum și oameni speciali pentru înființarea fonderiilor și fabricelor trebuitoare oștei.

Mărturisesc că auzind această făgăduință neașteptată, nu găsiu cuvinte ca să exprim în deplin simțirea recunoștinții mele. Uimit, me închinăi în tăcere.

— Aveți ceva artilerie? me întreba iar Maiestatea Sa.

— Am avut, Sire, vr-o câte-va tunuri pân' a nu se aprinde răboiul

Orientului; însă când s'au retras Rușii din Principate, ei au ridicat mica noastră artilerie cu a lor. Pe urmă Austriei, ocupând principatele au găsit prilej a vinde guvernelor de atunci câte-va tunuri vechi precum și o sumă de sabii de pe timpul Mariei Tereze.

Napoleon începui a ride și adaogă: — V'ași da și două baterii de artilerie dacă ar fi înlesnire de ale transporta în Principate.

— Sire, respunsei, guvernul Maiestății Vostre nu va avea o supărare întru acesta; eu însuși me însărcinez cu transportul armelor.

— Prea bine; ocupă-te deocamdată cu espediția acelor 10,000 de puști și a munițiilor lor; cu vouă da instrucțiunile necesare ministrului meu de răboiu. Cât pentru artilerie, vom avisa mai pe urmă.

Împăratul luă condeiul și făcu un sem pe o colă de hârtie; apoi urmă întrebările sale:

— Mi-ai spus că finanțele d-vostre sunt în prăstă stare. N'ați găndit a face un împrumut în străinătate?

— Sire, pân' a nu pleca din țară

14 regimente pedestri, călăreți și tunari și 2 batalioane vânători. Cu totul lucră la întărirea a patru strimtori tot atâtea companii pioneri împreună cu numeroși ȕileri și cărași din satele învecinate. Un căraș prinesce pe fiecare ȕi 4 fl., iar ȕilerii câte 70—80 cr. Unelele necesare parte au sosit deja parte sânt pe drum. Ȑilele trecute comiții supremi (prefecții) au convocat pre toți pretorii și primarii; obiectul consultării a fost statorirea plății cărașilor și ȕilerilor.

Ministrul pentru apărarea patriei a publicat un cerculariu, în care provocă pre prefecții a dispune cele de lipsă pentru încuarterarea și transportul trupelor trecătoare.

* (Societatea academică socială-literară „România-Jună”) ne trimite spre publicare următorul apel:

P. T. Domnule! Știința și puterea morală sânt stâlpii fericirii popórelor.

Aceste bunuri, posedându-le un popor, póte fi sigur de o viață înfloritoare, de o viață temeinică. Reprezentantul acestor factori puternici este inteligența unui popor, sânt indiviȕii, cari posed o scólă.

Noi Români, — asta o recunosc și străinii, — am făcut în tȕmp de abia 30 de ani páși gigantici pe terenul culturai: dispunem de o inteligență numérosă în tóte speciile. Fără a ne teme că comitem erórea de laudă proprie, putem afirma, că, pe lângă tóta vitregitatea tȕmpurilor, zelul de a dovedi Europei că sântem un popor care nisuesce la adevărată cultură, — este viu la noi. Dar asta nu e de ajuns. Când o parte însemnată a poporului român este în ajunul de a intra într-o eră nouă, e necesariu a ne măsura puterile, spre a ne puté forma o idee în câtva clară despre venitorul cel mai apropiat.

Societatea „România-jună”, ai cărei reprezentanți avem onóre a fi, crede că va puté realiza acéstă idee, compunénd și publicând o „statistică a tuturor studenȕilor români aflători la scólele superioare ale Europei.” Societatea numită se crede chiar îndatorată a face acéstă, după ce P. T. Publicul Român și-a exprimat în publicistică de repeȕite ori viia dorința de a posede o atare statistică.

Este evident, că acéstă e posibil numai prin concursul P. T. Publicului Român, a Spectabilelor Decanate de la institutele superioare române (cu rang academic) și cu deosebire prin concursul Domnilor Studenți români de pe la diferitele universități.

Scusașine, P. T. Domnule dacă ne permitem a vé cere și concursul D.

ministeriul elabora un proiect de împrumut de 6,000,000 fr. cu gând de a l supune Camerilor; și Prinȕul Cuza m'a însărcinat a cerceta dacă un asemenea împrumut s'ar puté efectua aice.

— 6,000,000 numai? Nu cred să póta ajunge o asemenea sumă la nevoile unei nații care voesce a renasce și a se organiza. Care sânt garanțiile ce a-ți infățiașă pentru asigurarea împrumutului?

— Avem, Sire, mai multe venituri mari ale statului, precum vămile, ocele, esportăția grânelor, etc., care sânt în stare a garanta un împrumut mult mai important.

— De este așa hotărâți-vé mai bine a contracta un împrumut de 12,000,000 franci, și încát privesce înlesnirea efectuării sale, voui vorbi cu insumi cu unul din cei mai mari bancheri din Paris, cu Pereire; însă nu uita a scrie îndată Prinȕului Cuza ca să-ți trâmăta o imputernicire legalisată pentru a puté începe asemenea negocieri, precum și titlurile garanției împrumutului.

— Sire, raspunsei închinându-me,

Vóstre, care, ne place a crede, că nu l veți refusa. Ve rugăm deci, aveți bunétatatea a ne împărtași cel mult până în 1 Octombrie st. n. a. c. — sub adresa societății „România jună”, Viena I., Sonnenfelsgasse Nr. 1:

a) numele
b) specialitatea studiului și
c) locul nașterii tuturor acelor domni studenți români dela scólele superioare ale orașului, în care Vă aflați. Asemenea vé rugăm, a ne împărtași:

d) numele și
e) ocupațiunea părinților respectivilor domni.

În fine, la cas de sciți, că se află în vre un oraș mai mic sau la vre un institut mai puțin cunoscut unul sau mai mulți studenți români, cari fac studii superioare, — Vé rugăm a ne încunoscînța, dacă Vă este posibil, și despre numele și adresa acelor domni spre a puté intra în corespondința cu dȕnșii.

Contăm, P. T. Domnule, pe sprinjinul D. Vóstre, asigurându-Vé de distinsa stimă ce V'o păstrăm.

Viena, 24 Maiu, 1878.

Dr. Octaviu Blasian, Basiliu Voina,
președinte. secretar.

* (Instrucțiune). Ministeriul reg. ung. de culte și instrucțiunea publică a emis o ordinațiune cu datul 31 Martie a. c. Nr. 7280 în cauza computării tȕmpului față cu copii ce sânt obligați la cercetarea scólei, din care estragem următoarele:

1. La computarea tȕmpului față de obligaméntul scolariu, are d'a se considera tot-deuna anul scolastic și nu cel civil.

2. Anul cu care se începe obligaméntul scolariu, e acela, în care pruncul intră în al 7-lea an și anul cel din urmă e acela în care ajunge scolariul al 15-lea an de etate.

3. La conscrierea oblegațiilor la scólă, trebuie să se ia în bágare de samă acei prunci obligați, cari cu ocașiunea conscrierii până în luna lui Septembrie a anului civile au implinit al 6-lea an respective al 14-lea an al vieții.

4. Acei obligați la frecuentarea scólei, cari în scóla de tóte ȕilele implinesc al 12-lea an și în scóla de repetițiune al 15-lea an în decursul anului de învățamént, nu pot eși din scóla de tóte ȕilele în scóla de repetițiune, înainte de împlinirea anului de învățamént, respective sânt obligați în decursul anului de învățamént a cerceta în ȕilele de iernă scóla de repetițiune.

* (Prescrierea tacselor referitoare la remasuri), care recer intervențiunea din oficiu, conform emisului înalt. ministeriu de finance din 3 Maiu a. c. Nr. 25527, se împedecă

voui urma întocmai povățuirilor Maiestății Vóstre.

Napoleon mai făcú un semn pe cóla de hârtie, aprinse o a doua țigaretă și ȕise:

— Mi-ai spus iară că armata română se sue numai la 10,000 de ómeni. Pentru ce acest mic număr de soldați într-o populație de 4,000,000?

— Pentru că până acum am fost strins legați în fașele Reglementului organic; cu tóte aceste însă, noi am găsít chipul de a mări puterea noastră armată prin înființarea de deosebite corpuri neregulate, precum dorobanți, plăeși, grâniceri, a căror număr se sue la 15,000; încát socotind unii cu alții, avem 25,000 de ómeni purtători de arme.

— Bun soldat e românul? întrebă Împératul.

— Precát îmi este ertat a judeca asemenea chestie în nesciința mea de artă militară eu considerez, Sire, soldatul român ca pe unul din cei mai buni din Europa, căci este disciplinat prin însași natura sa, deprins cu tóte greutățile vieții, cu fómea cu osteneala, cu căldura, cu gerul, și are o aplecare la soldăție. În vremea când

fórté mult prin împregiurarea, că după articolul de lege XXIII din anul 1868 §-fii 7, 8 și 9 respective art. de lege IX din anul 1873 § 13, datele de lipsă, care nu se pot trece cu vederea la stabilirea prețului de estimare după dare, nu se fac învederate în inventariile luate.

În vedere că, stringerea mai târȕiu a acestor date de dare prin oficiile încredințate cu prescrierea acestor tace, consumă mult tȕmp și multă trudă, ba ce e mai mult, împedecă într'atâta statorirea definitivă a acestor tace, încát se face ilusorică asecurarea și incasarea lor la tȕmpul cuvenit, ministeriul de finance în consonanță cu ministeriul de interne, a dispus ca cu ocașiunea facerii inventariului despre remasurile unde concurg și realități, să facă organele îndreptățite totodată cu luarea inventariilor adevérințe speciali, cari pelângă numerii topografici și prețul de estimățiune să cuprindă în sine: a) la edificii, darea de casă după clasă; b) unde casele sânt închiriate, și darea după chirie; c) la realitățile estravilane însă venitul curat după catastrul de dare; d) și în fine darea anuală.

Acestea adevérințe sânt a se alătura separate la inventariul luat.

* („Ortografiile confesionali”) așa cetim într-o notă a redacțiunii „Observatoriului” în Nr. 40 unde se plânge asupra multor rele. Ni-ar plăcé să scim cine sânt aceia cari se ocupă cu „ortografiile confesionali” și care sânt „ortografiile” acele. De ortografia majorității românilor nu credem că póte fi vorba, căci originea aceleia este dintr'o țéră, unde confesionalismul n'a jucat nici când rolul nefericit de la noi, dincóci de Carpați. Așa dar unde e lupul?

* (Principele Napoleon). În ȕiua în care consiliul federal germán desbătea proiectul anti-socialist, fiul lui Napoleon al III lea vorbia la banchetul presei din Londra, despre libertatea presei, încercând cu elogii și laude acest factor important într'un stat. Fiul marinosului împérat, zis a cu acea ocașiune între altele: „Era o vreme în care sórta națiunilor se decidea în consilii secrete de cătră trei sau patru ómeni. Astăzi puterea, care crează și restórnă guvernele, care decide asupra păcei și resbelului este opiniunea publică.

Acéstă supremă instanță înaintea căreia trebuie să se presinte și să și dea sama fie care bărbat de stat, nu ar fi decât un tribunal orb, dacă nu ar fi condusă de o presă luminată.”

* (Congresul Uniunii postale universale.) Reprezentanții statelor la congresul „Uniunii postale universale,” au ȕinut ȕilele trecute, la Paris, trei

ședințe, sub președința dlui Cochery, sub secretariu de stat la ministrul finanțelor.

Unificarea tacselor de transporturi postale și reducerea prețurilor, vor aduce un mare folos relașiunilor de tot felul.

Vom publica rezultatul definitiv al măsurilor ficsate în acel congres.

Pentru aȕi, ne mărginim a vesti cu mulțămire cititorilor noștri, că d. Robescu, reprezentantul României, la acel congres, a fost obiectul unei căldurose primiri.

Domnul Cochery a salutat cu stimă pe trâmăsiul României, și a exprimat omagiile sale de admirațiune pentru actele de vitejie de cari au dat probe fi legionarilor Romei antice și a lăsat să se înțelegă, că Francia nu va uita nici interesele latinității, nici interesele ei próprii, nici sacrificiile ce a făcut anume pentru rădicarea statului latin, scáldat de bătrînul Istru.

Ce întâmplare ciudată, notăm că scaunele reprezentanților, fiind dispuse după litere, venea întâiu locul românului, și imediat acela al reprezentantului rus, și în ședința de deschidere, d. Cochery a avut delicata și deficiila îndatorire, de a vorbi în sens amical și măgulitor ambilor sėi óșpeși.

Se înțelege, că urechia trâmăsiului Rusiei va fi fost totuși puțin încómodată de cuvintele fórté semnificative, ce d. Cochery a îndreptat demnitarului român.

Dacă Rusia nu nea făcut onórea a ne invita la postavul verde întins la San Stefano, sântem siguri că Europa nu ne va refusa un scaun într'un loc, cu mult mai de onóre, și acolo, prin dreptate și în mod cu mult mai temeinic, vom dobîndi ceea ce ni se datora prin serviciile și meritele nóstre, față cu aliații creștini.

Așa se întórcé róta lumii. Cei umiliți vor avé și ei ȕiua lor de mângăiere și de îndreptățire.

„R. L.”

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Modeluri

de PROSĂ ROMÂNĂ.

a) N. BĂLCESCU.

Istoria Românilor sub Michaiu Vodă Vitézul.

Cartea III.

Robirea țéranului.

(Decembre 1595 — Aprilie 1599.)

(Urmare.)

VII.

Sigismund Batori impluse Europa cu plângerile sale în contra Polonilor, pentru faptele lor în Moldova. El îi acusa sub cuvânt că au intrat într'acéstă țéră, fără a fi provocați, ca s'o smulgă de sub ascultarea sa și s'o reducă iar sub jugul Turcilor, de care se mântuise cu atâtea jertfe. Împératul și Papa, la cari se plânsese, scriindu-le în deosebi, trâmăseră îndată soli și scriseri în pricină acéstă, regelui Poloniei.

Împératul scrisé în 30 octomvrie și rugă pe rege ca să strice tractatul făcut cu păgânii, în contra prinȕului Transilvaniei și să lase Moldova în stȕpânirea lui Rázvan. Papa scrisé la 8 Noemvrie 1595, regelui Poloniei, într'un chipu fórté aspru, o scrisóre pe care acesta o primí în Decemvrie: „Cu condeiu de durere, începe elu, ve „scriu că cele făcute în Moldova crud „m'au întristat.” îi impută apoi că n'a ascultat de loc rugăciunile ce mereu i-a făcut de a se uní cu creștinii în contra Turcilor; că spera că, dacă considerării particulare îl opriau a se declara de față împotriva Turcilor și a le face rēșhoiu, cel puțin nu va aduce stavile și opoșiție scopurilor prinȕilor federați și nu va turbura cursul fericit al armelor lor, după cum lámurit o făgăduise atât cătră dȕnsul cât și cătră împérat; că cu faptele lui, a întărit pe Turci în puterile și sperările lor și a slăbit pe creștini. „Toți te învinovățesc, ȕice Papa, că „te-ai confederat cu Turcul și Tătarul împotriva prinȕilor federați și „mai cu sémă împotriva prea iubitului „nostru Sigismund, prinȕul Transilva-

Rușii au organizat cel ántáiu batalion românesc, ei se minunară astfel de lesnirea tinerilor recruți a deprinde mánuirea armelor, cât îi numiau franzuzski, adecă francezi. Ceea ce le lipsesce ostașilor români este o organizare înțelptă, o instrucție militară care să deștepte în sufletul lor acel simț de demnitate personală, acel amor fanatic al stȕgului care însuflă inimele militarilor francezi și îi îndemná a face minuni de vitejie.

Împératul me asculta cu luare aminte. Me oprí din sborul entusiasmului ce me apucase în privirea soldaților români și a armatei franceze, căci așa fi putut vorbi o óră întrégă asupra acestui sujet.

— Véd cu plăcere, observă Majestatea Sa, că ai o sinceră admirare pentru armia mea.

— Sire, admirarea mea pentru dȕnsa este așa de adencă, că în ochii mei armata este partea cea mai nobilă a nației, adevérata cavalerime din seculul nostru, căci religia sa e întemeiată pe cele mai sublime simțiri: onor, bărbăție, glorie și abnegare!

(Va urma)

„neci, căci spre a l' vătămă, ai numit „alt domn în Moldova, făgăduind a l' apăra cu ajutorul Turcilor și Tătărilor.“ Acastă faptă, Papa o cualifică de nevrednică și închie propuind arbitragiul seu pentru diferențele dintre regele Poloniei și cumnatul seu, prințul Transilvaniei, „ca să stirpescă „dintre dênșii tôte rădăcinele amare „de prigonire și vrajbă, să le smulgă „și să le arunce în focu.“ Mult mai aspră fû scrisoarea ce Papa adresă tot într'acea di, către Zamoiscky: „Fapta „ta din Moldova va trage defăimarea „și hula tutulor ômenilor cinstiți cari „trăiesc astă-di și cari vor fi în viitorime. Ce prieten al binelui public, „ce om inflicărat de dragostea lui „Dumneșeu nu va tângui chiar în „acel moment când se făcea Turcilor, „acești dușmani vecinici și neimblânđiți ai creștinilor, un rășboiu sânt și „trebuincios pentru mântuirea și libertatea poporului creștin și apărarea „credinței, atunci când, ocrotiți într' „un chip minunat de mâna lui Dumneșeu, dobândiră isbânđi astfel încât „nici n'am vęđut nici n'am auđit altele asemenea, nici în anii aceștia, „nici în vęcurile trecute, cine, dic, nu „va tângui că chiar în acel minut când „se spera atăta isbânđă, se făcu în „Moldova tot ce putea ușura și întări „pe dușmanii Crucei și ai lui Christos „și din potrivă se oprî și se slăbi în „cursul biruințelor lor, apărătorii creștinței, se turbură rezultatul rășboiului și se puse tot în primejdie ș. c. l.“

Îl amenință apoi pentru relele poveți ce da regelui și pentru această crimă și acest scandal împotriva creștinătății. Papa scrisese asemenea Cardinalului Batori muștrându l' părintesce pentru că ațită pe Poloni în contra vęrului seu prințul Transilvaniei și poruncindu l' să vină îndată la Roma.

Michaiu-Voevod trâmise și el atunci o ambasadă la regele Poloniei care sosi la Cracovia și în 14 noembrie fû primită în audiență de rege. Istoricii tac despre misiile acestii deputații, dar eu socotesc că ea privia tot în pricina Moldovei.

XIII.

Vitezul Răzvan nu așteptă să vędă isprava acestor tractații, dela care puțin se nădăjduia și hotări cu armele în mână, a și redobândi tronul ce i se răpise. Cu puținul ajutor ce luase dela Sigismund Batori, el purcese spre Moldova la 27 noembrie, trecu munții Oituzului ce despart țera secuieșcă de Moldova, în 29 noembrie 1595 și, aflând veste despre starea dușmanului, vęđându-se mai slab cu numărul, trâmise îndată la Batori, cerend un adaus de ôste și mai cu samă un mai mare număr de călăreți; dar până a nu sosi aceștia la hotarele Moldovei, Ieremia-Vodă cu Polonii se grăbesc a isbi pe Răzvan. Oștirea polonă se afla răspândită în mai multe stații în țera, când de o dată Chanski, care era pus de Potocki cu despărțirea lui în garnisonă la Sucéva, inșciință pe Potocki că Răzvan se apropie în grabă și drept spre Sucéva, în capul unei număröse oștiri. Ieremia îndată adună oștire de țera cât putu și porunci lui Potocki de adună în iuțelă regimentele sale și grăbi de se unî cu ceta lui Chanski, d'abié cu două cėsuri înaintea bătăi. Era într'o duminică, 5 decembrie, când Răzvan sosi aprôpe de Sucéva. Ôstea sa se alcătui de patru mii pedestrași; cea mai mare parte erau din vechii sei ostași cu puțin ce inrolase de curend și apoi scuci ce îl însoțise din porunca prințului Batori și o mie călăreți armați cu lance tot de ai prințului Transilvaniei. Armia lui Răzvan-Vodă înaintă pe deluri, prin nisce locuri mai nalte decât acelea unde se afla ôstea lui Ieremia, astfel încât ea se vedea mai lesne de cătră acesta. El își întocmi rânduiala bătăliei ast-

felu: la stânga sa, care era apărută prin cară și tot apărutul de rășboiu, erau cinci sute călăreți; la drépta, care era apărută de un zid ce începea dela șanțurile taberii și se întindea mult departe până la tabăra poloneză, era asemenea călărime; în centru, două bataliône pedestrime, după care urma alte deșce; pe urmă rămășița de călărime și pedestrime, ca o rezervă. În tôte părțile se vedea stéguri fluturând; stégul călărimei era cel mai împodobit; el purta o frumôsă inscripție care spunea că Moldova s'a dat de Transilvania, lui Răzvan.

Ieremia-Vodă eșise înainte la satul Arenii, unde își aședase oștile sale, iar oștirea polonă el o rëndui la Schei despre câmpie și sta ca la pađă pe sub un mal care e alături, aprôpe de drumul Băii. Rënduiala ei era în colône treptate astfel: înainte sta cu avangarda, în lipsă de călărime ușoră, 100 Moldoveni; după dênșii veniau două bataliône ale lui Stanislaw Minski și Nicolae Zabrzydowski; erau aședate puțin mai la drépta din pricină că poziția era mai bună și spre a fi ferite de vânt, astfel că bataliônele lui Twerzanski și Milewski, ce se aflau la stânga, erau puțin mai nainte decât dênsele, dar mai nainte încă se afla batalionul lui Zawrowcki ce nu se vedea de celelalte, fiind ascuns de fortificații; la centru era Porycki cu regimentul seu, avend de rađim trupele lui Potocki, comandantul Camenicei, pe al fratelui seu Stefan și la stânga, pe al fratelui seu al treilea Iacob; după dênșii, tot la mijloc, venia apoi o trupă de pușcași ai lui Ioan Tomas Drohojewcki, și lângă dênșia, pedestrimea sub comanda lui Albert Vitoslawski și Andrei Klopocki. La stânga, împregiurul zidului de care am pomenit mai sus, se aședase nisce tunuri mari și altele de câmpie, care amenințau drépta lui Răzvan și ocrotiau pedestrimea moldoveșcă și pe Cazaci. Până a nu se apropia oștile de bătaia pușcilor, Polonii descărcară de două ori tunurile în oștirea lui Răzvan; una din descărcături resturnă pe Valentin Gheghe, unul din capii pedestrimei acestuia.

IX.

Ieremia era la biserică ascultând liturgia, când avangarda lui Răzvan se apropie de oștile țerei și când eși Ieremia dela biserică, îndată se încăierară Moldovenii lui Răzvan, cu ai lui Ieremia; lupta între ambele aceste oști nu ținu mult, căci urind, se vede, ași vęrsa sângele frate cu frate, și unele și altele se traseră din bătaia.

Polonii atunci din delul de unde erau despre Schei, se răpeđiră asupra Sęcuiilor. Zabrzydowski cu trupa sa și a lui Chanski, căci acesta se afla atunci lângă Potocki, și Christofor Broniewski se asvrle preste drépta lui Răzvan; însă Zabrzydowski, cu tôte bărbăția ce arătă, rânindu-se la obraz și la braț, nu putu sprigini lovirea lui Răzvan și ar fi perit cu ôstea sa, de nu grăbia Potocki a veni într'ajutoriu. Într'acești vreme, Porycki, cu infanteria și pușcașii lui Viersbowski, isbesce centrul lui Răzvan, în vreme ce bataliônele lui Twerzanski și Milewski se asvrle asupra dreptei, în ajutoriu lui Zabrzydowski. Tôte isbirile împreunate ale acestor cete sfărimă rëndurile Sęcuiilor, cari se trag înapoi puțin și astfel Polonii pętrund în tabără. Răzvan-Vodă, care cu tôte că se vęđuse mai slab mult cu numărul și cu valôrea oștilor decât dușmanii, nu numai că nu se ferise de bătaie dar o și căutase cu bărbăție, se afla atunci lângă infanteria sa; el se credea apęrat de cavalerie, când acesta deodată părăsind tunurile, o ia de-a-fuga. În deșert Răzvan omoră cu mâna lui mai mulți, ca să întorcă pe fugarii înapoi; silințele lui fură zadarnice; Polonii cuprinsură tunurile; Sęcuii, vęđend fuga

călărimei, întorseră și ei spatele. Răzvan, părăsit de oștire, rămânend numai cu puțin din ai sei, se luptă multă vreme încă, cu cel mai mare curagiu ce putu; doi cai fură uciși sub dênșul; el sări pe un al treilea cu multă sprintenie și isbia de mörte pe toți căți îi întimpina paloșul său. „Ce mai vitez!“ strigau, minunați de atăta curagiu, atât ai lui cât și dușmanii ce l' vedeau. Dar în sfęșit, părăsit de ai sei și de noroc, vęđenduși tôte tabăra cuprinsă, oștirea reslătită fugind în tôte părțile, cu inima sfășiată de durere, el se lăsă a se trage de puținii credincioși rămași pe lângă el, cari voiau a l' mântui; ei luară cam spre stânga și se înfundară în păduri, Polonii lăsară regimentele lui Drohojewski în tabără și tôte celelalte se luară a gonî pe ostașii lui Răzvan, cari fugiau răspândiți și rătăciți în voia întâmplării, prin munți și prin păduri; cei mai mulți cădură în mâinile dușmanilor; fôrte puținii fură aceia ce putură a junge a trece munții în Transilvania. Biruitorii cuprinsură o mare pradă, câte-va tunuri de câmpie, tôte stindardele și tôte averea ce Răzvan dobândise dela Aron-Vodă și prada căpătată dela Turci, la Tergoviște și la Giurgiu.

X.

Sърmanul Răzvan, după ce rătăci multă vreme cu soții sei, ajunse sęra într'un sătuleț unde se adăpostî puțin, schimbânduși hainele și se depărtă sub ocrotirea nopții. Îndată sosiră în sat nisce trâmși de ai lui Ieremia, ce alergau după Răzvan; gazdele acestuia, spăriați de vecinii cari îi muștrău că au primit un dușman în casă, fură silii a mărturisî calea în cătrău a apucat fugarii. Astfel, acești nenorociți fură îndată ajunși în cale și prinși nu fără o luptă bărbătescă, în care Răzvan fu rânit și ungurii Matheiu Sekiel ce comanda preste 400 călăreți și Elie Kalzoei, vechiul soț al lui Răzvan în ôstea lui Aron-Vodă, cădură morți, împreună cu alții. Între prinși se afla fratele lui Răzvan, un boier mare a nume Calotă, vistier și logofet al domnului, împreună cu alți boieri și capete de Unguri. Aduși dinaintea lui Ieremia, Răzvan și cu soții lui se purtară în cumplita lor nenorocire, cu tôte vrednicia și bărbăția cuvenită. La tôte întrebările ce li se făcură, ei toți păstrară o tăcere mândră și desprețuitoare. Câte-va țile după aceea, pe la jumătatea lui decembrie, crudul Ieremia, nesocotind și legile rășboiului care sântesce persóna unui prins și legile omenirei, osândi pe toți prinșii, la mörte. Printr'o cruđime spăimentătoare, el porunci a pune pe Răzvan la casnă; apoi îi tăiară nasul și buzele, și după aceea, puse de îl trase în țepă, espundu l' astfel, — privesc de jale! — la armată și la locuitorii țerii. În minutul în care mult nenorocitul Răzvan-Vodă gemea de dureri pe țepă, cu o crudă barbarie, aduseră pe frate-sęu dinaintea lui de îi tăiară capul. La această vedere durerosă a morții fratelui sęu adăogită la suferințele sale, Răzvan de odată se ridică, țipni pe țepă, întinse brațele cătră dragul sęu frate și într'această mișcare, își dete sufletul.

Să întorcem mai bine ochii dela această cruntă privesc care ręcólă inima la o asemenea crimă uricôsă, ce va rămân o pată vecinică de necinste asupra nęmului lui Ieremia Movilă care o porunci și asupra Polonilor care o suferiră fără împotrivire, cu atât mai mult că Răzvan era prinsul lor. În drumul ce merge dela Sucéva la Baia și până astăzi se arătă și se pomenesce movila lui Răzvan-Vodă, loc unde zač neuitate, rămășițele vitezului domn.

Astfel de cumplită mörte avu acest bărbat, pe care meritul sęu și norocirea îl înălțase din pulbere, pe tronul patriei sale. Născut țigan dintr'un

ném osândit de vęcuri la robie, el fu încă o dovadă puternică cum că în ochii provedinței, nu sânt poporé alese și poporé osândite, că ea răspundesce de o potrivă îndurările sale preste toți ômenii fără osebire de nație, dar punend pe fruntea fie-cărui, pecetea dumneșeirei și declarându l' cu drepturi de o potrivă ca tôte omenirea, la libertate, la egalitate, la virtute și la adevęr.

(Va urma).

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.“)

Viena, 31 Maiu. n. Conte Andrassy a declarat în comisiunea bugetară a delegațiunei austriace: Depeșă diarului „Globe“ despre transacțiuni anglo-rusesci pôte fi în lucru de căpetenie adevęrată, intrucât adecă dificultățile cari se opuneau congresului se par a fi delăturate. Transacțiunile acestea nu pot cuprinde nimic în defavorul nostru. Ce privesce creditul de 60 milioane e vorba numai de pregătiri, pentru asigurarea comunicațiunilor la eventualitatea concentrărilor, nici decum de fortificări permanente. Ministrul de resbel a întărit acęsta și a adaus, că cu creditul nu au de a se procura tunuri de fortărețe după sistema Uchațius. La întrebarea lui Curanda declară contele Andrassy, ca Germania s'a arătat în tôte direcțiunile și nu numai față cu Anglia ca mijlocitoare onestă. La îndoielele lui Herbst, dacă interesele nōstre sânt deplin asigurate, respunde Andrassy, că astfelu de negociați prealabile nu anticipă congresul; tôte cesțiunile între tôte puterile se vor resolve la congres. Sânt cele mai bune prospecte că interesele nōstre se vor aduce la valóre în congres. Comisiunea bugetară a luat declarările spre sciință.

Bursa de Viena
din 1931 Maiu 1878.

London	118 65
Argint	103 20
Galbin	5 59
Napoleon d'aur (poli)	9 48
Valuta nouă imperială germană	58 50

Economic.

Sibiin, 28 Maiu n. Pro hectolitru: Grâu fl. 8.40-9.40; Grâu sęcăreț, fl. 7.20-8; Sęcăreț fl. 6.10-6.50; Orz fl. 6.; Ovės fl. 2.90-3.30; Cucuruz fl. 6.40-6.80; Mălain fl. 7; Cartofi fl. 2.50-3.; Semență de cânopă fl. 14.; Mazere fl. 9.50; Linte fl. 13.; Fasole fl. 8.50; Făină fl. 7.50; Slănină pro 50 chilo fl. 35; Unsore de porc fl. 30.; Sęu brut fl. 17; Luminări de sęu pro 50 chilo fl. 30.; Sęu de luminări fl. 26.; Săpun fl. 22.; Fęn pro 50 chilo fl. 0.95-1.15; Căneșă fl. 28-30; Lemne vęrtose de foc pro metrul cubic fl. 3.20; Spirit pro grad 52 $\frac{1}{2}$ fl. 75 cr.; pro chilo: carne de vită 34-40 cr.; Carne de vițel 36-40 cr.; Carne de porc 40-44 cr.; ôue, 10 de 20 cr.

Nr. 1211 — 284. scol.

CONCURS.

La institutul român ort. pedagogic-teologic din Arad, se recer încă trei profesori, unul pentru sciințele matematice naturale, altul pentru cele pedagogice, și al treilea pentru cele teologice. Salariul anual e de câte 1000 fl. la un post; însă numai dela 1 Ianuarie 1879 înainte, iar până atunci salariul anual este tot cel vechiu de 960 fl.

Recurinții ortodocsi români se a-rete, că după terminarea studiilor gimnasiali cu testimoniu de maturitate, au absolvat respectivele facultăți și pracsă ce o avu până acuma. Recursele să se adreseze la subscrisul Consistoriu pănă în 24 Iunie, 1878.

Ceia cari vor deveni aleși, decumva nu ar avę anii de pracsă, se vor aplica în primii trei ani ca provisorii cu salariul amintit; Consistoriu își rezervă ca după espirarea alor trei ani să se pronuncie despre aplicarea lor definitivă.

Arad, Consistoriu român ort., senatul de școle, ședinția din 13 maiu, 1878.

Ioan Mețian m. p.
Episcopul Aradului.

1-3